

UNIVERZITA KARLOVA
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (dále BP)

Jméno a příjmení studenta: **Matúš Kočalka**
Název bakalářské práce: **Analýza stigmatizace LGBTQ+ lidí: reflexe reakcí v souvislosti s vraždou na Zámockej**
Název školy: Katedra sociální práce ETF UK Praha
Jméno a příjmení vedoucího: Mgr. Alžběta Matochová

Bakalářská práce Matúše Kočalky se věnuje Analýze stigmatizace LGBTQ+ lidí v souvislosti s dvojnásobnou vraždou, která se v bratislavské ulici na Zámockej stala 12. října 2022. Obětí byli dva zákazníci kavárny Tepláreň. Jedna z obětí se identifikovala jako nebinární, druhá jako bisexuální. Kavárna byla známá jako podnik, kde se setkávají lidé z LGBTQ+ komunity. Útočník před vraždou zveřejnil nenávistný manifest na Twitteru. Vražda byla kvalifikovaná jako teroristický čin motivovaný nenávistí proti skupině obyvatel pro jejich sexuální orientaci. Útočník spáchal sebevraždu.

Bakalářská práce je jasně a logicky strukturovaná.

Student se ve své bakalářské práci věnuje procesům ve společnosti, které vedou ke stigmatizaci určité skupiny obyvatel. Ve druhé kapitole představuje velmi hutný a komplexní výklad z oblasti teorie sociální identity H. Tajefla, výklad vzniku a povahy předsudků G. Allporta a teorii E. Goffmana o stigmatizaci. Student prokazuje hlubokou znalost zpracovávaného tématu, teoretický výklad je podpořen bohatým poznámkovým aparátem, kde např. ilustruje popisované procesy na rozvíjejících příkladech (např. pozn. 24 na str. 16, pozn. 47 na str. 23, pozn. 50 na str. 25).

Třetí kapitola se zaměřuje na pohled vývojové psychologie na formování identity. Přináší zejména pohled amerického psychologa Marka A. Yarhousa, který rozvíjí starší teorii E. Eriksona a J.E. Marcia. Yarhouse analyzuje vliv hanby na formování sexuální a rodové identity na rozsáhlém výzkumu v USA. Autor bakalářské práce považuje jeho zjištění za relevantní pro slovenskou situaci, protože římskokatolická církev má na Slovensku velký vliv a přináší prostřednictvím některých svých představitelů do veřejné debaty téma hříšnosti LGBTQ+ komunity jako takové. Autor čerpá z rozsáhlé odborné literatury, bohatě využívá zahraniční literaturu, cituje a odkazuje korektně.

Na teoreticky vybudovaném základě přechází student ke čtvrté kapitole, která je zaměřena na analýzu situace na Slovensku. Student se rozhodl pro obsahovou analýzu mediálních sdělení o vraždě ve třech nejčtenějších médiích na Slovensku a v mediálních vyjádřeních nejvyšších politických představitelů v časovém úseku tří dnů pro útoku.

Cílem výzkumu je zjistit, jak souvisí reakce veřejných představitelů na Slovensku a nejčtenějších médií s procesem stigmatizace LGBTQ+ komunity.

Záměr i otázky výzkumu jsou srozumitelné, analyzovaný vzorek zaměřený na bezprostřední reakce po události, ohraničený tak, aby byl jeho rozsah zvládnutelný.

Určitý rozpor však je zřejmý už v samotném rozložení bakalářské práce. Velmi široký teoretický výklad komplexních procesů ve společnosti má být aplikován, zkoumán a

analyzován na velmi limitovaném úseku mediálních vyjádření. Předložený přehled analyzovaného materiálu je zajímavý, přináší však spíše výsledky ukazující směr a možnosti dalšího výzkumu přesahující rozsah bakalářské práce. Student např. v analýze zmiňuje některá vyjádření, která mluví o dlouhém období rozdělování společnosti nebo nenávistné rétorice (např. Ve vyjádření Z. Čaputové se píše o tom, že „slová sú zbraň“, a prepája teroristický čin s tým, že politici na Slovensku dlhodobo „zapĺňanú priestor nenávisťou.“). Zda však byl či nebyl prostor veřejné diskuze „zaplněný nenávistí“ by vyžadovalo výzkum i v období před vraždou.

Na některých výročí Igora Matoviča autor dokumentuje označování obětí jako „jiných“, někteří představitelé se vyhýbali použití pojmu LGBTQ+ komunita. Zkoumání konstruování hranic my a oni by také mohlo přinést důležitá zjištění.

Další zajímavý aspekt se ukazuje v prezentovaných výsledcích okolo pojmu „nevinné oběti“. Použila ho Z. Čaputová ve svém vyjádření. Premier Heger v prvním vyjádření použil vyjádření, že se oběti stali terčem teroristického útoku „pro svůj způsob života“. V poznámce č. 90 na str. 41 autor píše, že biskup Orosch vydal brzy po vraždě v interním oběžníku pro kněze vyjádření, kde nesouhlasil s označením „nevinné oběti“ a naznačoval souvislosti s drogovou závislostí a podezřelou společností v podniku Tepláreň... Ukazuje se, že další zkoumání tímto směrem by mohlo dokumentovat procesy spojené s obviňováním obětí.

Oceňuji, že student v závěru zmiňuje limity svého výzkumu a naznačuje další možné kroky.

Celkově hodnotím bakalářskou práci **Matúše Kočalky** jako výjimečnou v teoretické části. Analýza obsahu mediálních dat situace na Slovensku po vraždě na Zámockej je jasně připravena a přináší zajímavá zjištění, ale na jejich základě lze formulovat jen velmi limitované závěry dané malým rozsahem analyzovaného materiálu. Student si je tohoto omezení vědom a navrhuje v závěru možné směry dalšího výzkumu.

Bakalářskou práci **doporučuji** k obhajobě.

Předloženou bakalářskou práci hodnotím stupněm **A**.

Otázky k obhajobě:

Jak byste nyní postavil svůj další výzkum, kdybyste chtěl dokumentovat procesy stigmatizace lidí z LGBTQ+ komunity na Slovensku?

V Praze dne 4. 9. 2023

Podpis vedoucího práce:

Mgr. Alžběta Matochová